

Bilden symboliserar att patienten är mer än sin sjukdom. Det är det grundläggande synsättet inom personcentrerad vård.

Inte bara diagnos, inte bara patient – Det är personcentrerad vård

– Patienten är mer än sin sjukdom. Därför använder vi begreppet personcentrerad, för att understryka att hon eller han är en partner och expert som tillför kunskap, säger professor Inger Ekman vid Centrum för personcentrerad vård, GPCC.

Nu prövas plattformen i två olika forskningsstudier där patienter med cancer tar en mer aktiv roll i den egna vården.

Kerstin Danlelson Beljbom,
kommunikatör, Sahlgrenska akademien

I **den ena** studien ingår patienter med huvud/halscancer. Den genomförs vid Jubileumskliniken, Sahlgrenska Universitetssjukhuset och leds av Ingalill Koinberg. Hon är universitetslektor och ansvarig för specialistsjuksköterskeprogrammet, inriktning onkologi och säger:

– Vi ser redan nu att personcentrerad vård är ett bra sätt att jobba på eftersom det skapar trygghet för patienten. Patienten träffar en sjuksköterska och får redan vid detta första möte berätta om sin livssituation. Sjuksköterskan ställer strukturerade frågor för att ta reda på hur patienten tänker kring sin cancer. Vad innebär behandlingen, vilka

resurser och mål är realistiska? Tillsammans upp-rättar de en personlig vårdplan.

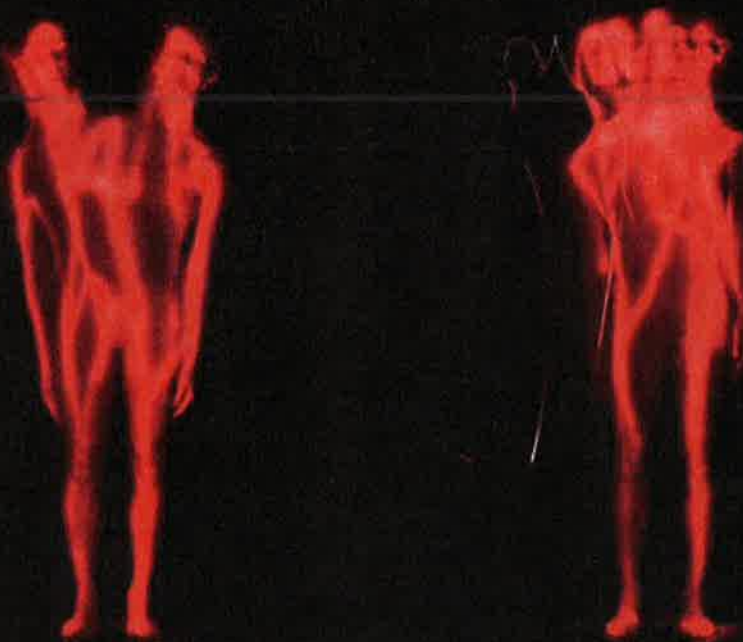
Patienten får också en pärm med information om behandlingen, biverkningar och kontaktuppgifter.

– Dygnet runt finns det personal att vända sig till och på dagtid finns det ett direktnummer till en namngiven sjuksköterska, säger Ingalill Koinberg.

Professor Joakim Öhlén leder den andra pågående studien där patienter med cancer ingår.

– Att utveckla och driva personcentrerad vård kan vara utmanande eftersom invanda rutiner och arbetssätt omprövas och förändras, säger han.

Patienter i denna studie genomgår kolorektal cancerkirurgi och vårdas på Sahlgrenska universitetssjukhuset Östra i Göteborg, Skaraborgs sjukhus Skövde och Ersta sjukhus i Stockholm.

Så här säger en av deltagarna i studien: ”Jag skall som patient känna att informationen är utformad just för mig, att den ger svar på alla eller i alla fall de flesta av mina spontana frågor, förmedla trygghet inför den behandlingssituation som jag har framför mig samtidigt som jag förstår och känner att varje sjukdomsbild är personlig och i detaljer kan komma att skilja sig från den generella bilden.”

–Vårt projekt fokuserar utmaningar med att erbjuda planerade samtal före och efter det kirurgiska ingreppet utifrån patientens preferenser, frågor och föreställningar, säger Joakim Öhlén.

Han tycker att det har saknats struktur och verktyg för att sätta patienten som person i fokus.

Professor Inger Ekman, föreståndare

vid GPCC, betonar helhetsperspektivet.

–Personcentrerad vård måste ske på ett strukturerat och konsekvent sätt. Många inom sjukvården menar att de redan idag inte bara ser patientens behov, de ser också en person med resurser, vilja och ansvar. Men detta sker ofta bara i mån av tid.

Hon efterlyser nya tekniska och andra hjälpmedel.

–Dagens journalsystem måste exempelvis göras om. Därför samarbetar vi innovativt med bland annat stora IT-företag och diskuterar nya lösningar, säger Inger Ekman.

I personcentrerad vård är patienten en hel person och en partner. Hans eller hennes erfarenhet är utgångspunkten. Patientens berättelse skrivs ner på ett

strukturerat sätt när han eller hon har sin första kontakt med vården. Berättelsen integreras med relevanta data baserade på medicinsk evidens. En personlig vårdplan formuleras i samråd med patienten. Alla berörda bildar ett team. Planen löper som en röd tråd genom integrerade värdkedjor.

Vid GPCC pågår evidensbaserad forskning om hur patienten kan göras verkligt delaktig. Ett hundratal nationella och internationella forskare från olika discipliner är knutna till GPCC. Ett trettiotal forskningsprojekt pågår, om långvariga sjukdomar och organisation av vård.

Vad händer när patienten tar en mera aktiv roll i beslut om den egna vården?

–Många talar om att göra patienten mer delaktig. Få gör det i praktiken. Ännu färre gör det konsekvent. Vår forskning visar att personcentrerad vård gynnar såväl patienthälsa som samhälls-ekonomi, säger Inger Ekman. ■

Ingalill Koinberg

Joakim Öhlén

Inger Ekman

Läs mer om GPCC: <http://gpcc.gu.se>
Läs debattartikel om personcentrerad vård i Dagens medicin: <http://www.dagensmedicin.se/debatt/vaga-slappa-fram-patienten-som-medaktor/>

Läs Frida Smiths artikel, Cancervården nr 5 2012, om en studie i projektet om patienter som opereras för kolorektal cancer.